

RĂSPÎNDIREA BIZAMULUI (ONDATRA ZIBETHICA L) ÎN DEPRESIUNEA MARAMUREȘULUI

Iosif Bereș

Bălțile de la Cîmpulung-la-Tisa

Problema bizamului a fost abordată de mai mulți autori și în literatura de specialitate găsim multe date despre acest rozător. Totuși această problemă va rămîne încă mult timp în atenția specialiștilor, pînă cînd se va termina înaintarea speciei pe teritoriul țării noastre și se va restabili echilibrul biologic în biocenozele ocupate de acest animal.

Bizamul a fost colonizat în Europa în 1905 pe teritoriul Cehoslovaciei de către Collorodo-Mannsfeld. Acest rozător extrem de prolific s-a răspîndit pe teritoriul Europei foarte repede, trecînd granița vestică a țării noastre în 1945, cînd a fost capturat primul exemplar, la 3. XII. 1945, după Dobrovici-Bacalbașa¹. Dar după cercetările retrospective ale lui G. Marcheș, efectuate la Oradea, Arad și Timișoara (9) s-a constatat prezența speciei în țară încă înainte de anul 1940.

În Delta Dunării, bizamul a fost semnalat în 1951 (9) venind din sudul Uniunii Sovietice. Din aceste două centre s-a produs și se produce și în prezent înaintarea speciei spre alte regiuni ale țării.

În lucrarea editată în 1960 de G. Marcheș (9) este redată și o hartă de răspîndire a bizamului în România, din care reiese că bizamul a ajuns în depresiunea Oașului și are o tendință de migrare spre Baia-Mare. Depresiunea Maramureșului nu este citată ca regiune de răspîndire a speciei și nici tendința de migrare nu a fost semnalată.

Înaintarea speciei spre regiunea amintită a fost dificilă datorită cadranului muntos ce o înconjoară, avînd o singură posibilitate de intrare — Culoarul Tisei. Tisa are în această regiune un curs mijlociu, cu meandre alternînd cu porțiuni unde viteza apei este mai mare, datorită pantei accentuate. Aceste porțiuni sînt considerabil de lungi și se poate presupune că sînt inaccesibile pentru bizami.

¹ O specie nouă de rozător în România, 1946, „Natura“ XXXV.

În 1960, ajungând la Cimpulung-la-Tisa și cercetînd lunca Tisei din punct de vedere ornitologic, m-a surprins biotopul foarte favorabil prezenței bizamilor. În această parte a luncii sînt niște bălți formate din meandrele părăsite ale Tisei, cu o vegetație abundentă de trestie, papură, stînjenei de baltă, coada calului, *Potamogeton natans* L., *Ranunculus aquatilis*, *Glyceria aquatica* L. Whlbg. și alte specii higrofile.

Localnicii, în primul rînd pescarii, au confirmat prezența unui șobolan de apă, dar nu a fost capturat nici un exemplar și nici nu a fost observat de mine. În primăvara anului 1963 a fost capturat în Sighetul Marmăției primul bizam, în depozitul de bușteni al fabricii I. I. L., care se întinde la malul Tisei. În același an a fost găsit încă un exemplar, tot în Sighet, într-o fîntînă, la depozitul de combustibil. Pielele au ajuns la un vechi vinător (Riscovici Rudolf) și se găsesc și azi la el. Aceste fapte ne dovedesc că bizamul a apărut în Maramureș cu mult înainte de 1963, fiindcă Cimpulungul se găsește cu 12–13 km în aval de Sighetul Marmăției, iar Teceul-Mic cu 25 de km în aval de punctele citate.

După afirmațiile lui Carol Fangli, președintele filialei de vînătoare din localitate, în 1958 sau în 1959 a primit de la un șofer un bizam provenit din Teceul-Mic, bizamul fiind călcat de un camion. După spusele sale acest caz a fost raportat la forurile superioare A.G.V.P.S. dar în literatura de specialitate nu a fost consemnată prezența bizamului în fauna Maramureșului². Este admisibilă și această dată, în urma capturilor făcute în 1963.

În 1967 bizamul a devenit un rozător obișnuit în biotopurile corespunzătoare și, prin mișcări, de multe ori a ajuns chiar în interiorul orașului. Așa de exemplu la 2. III. 1967, un exemplar a fost călcat de o mașină în fața spitalului (se află acum naturalizat în muzeu), după două săptămîni în pivnița spitalului a fost prins un alt exemplar, apoi au fost semnalate și alte cazuri în oraș. Această apariție a bizamului în locuri neobișnuite (exemplu: pivnițe) se datorește supra-populării biotopurilor proprii, mai ales că acestea au, în apropierea orașului, o suprafață restrînsă. Despre acest fapt am avut posibilitatea să mă conving în bălțile așezate între terasamentul căii ferate și digul Tisei. Aceste bălți au o lungime totală de 120–150 m și lățimea de 4–20 m. În acest loc, în aprilie 1967, am făcut observații consecutive care au atestat prezența bizamului, de fiecare dată am văzut cîte 4–5 exemplare. La 5 și 8 aprilie 1967 au mai fost colectate 5 exemplare, dar numărul lor în biotopul respectiv nu s-a redus prin aceasta în mod sesizabil.

La 14. III. 1967, un exemplar a fost prins în bazinul stației de captare din Crăciunești. Această localitate este așezată la 9 km în amonte de Sighetul-Marmăției și este deocamdată punctul extrem de înaintare a bizamului pe Tisa în direcția nord-est, de unde avem dovezi sigure ale prezenței sale. În vara acestui an un bizam a fost împușcat la Ronișoara (afluent din dreapta al Izei). Paznicul de vînătoare Mihnea Grigor a văzut urme de bizami în partea superioară a Izei lîngă Rozavlea, iar subsemnatul am observat urme probabile de bizami la confluența Marei cu Iza.

Din cele de mai sus putem trage următoarele concluzii:

1. Bizamul a intrat în fauna depresiunii Maramureșului încă înainte de 1960, și astăzi este o specie obișnuită în biotopurile corespunzătoare. Aria de răspîndire confirmată se întinde lîngă Tisa de la Teceul-Mic și pînă la Crăciunești, pe cursul inferior al Izei (de la vărsarea în Tisa și pînă la confluența cu Ronișoara) și pe o mică porțiune a Ronișoarei.

2. Aria probabilă a speciei a fost stabilită după existența biotopului favorabil al speciei și după posibilitățile de infiltrare. Putem socoti bizamul ca prezent, în momentul actual, sau ne putem aștepta la infiltrarea sa în viitorul apropiat, în următoarele locuri: pe Tisa pînă la Lunca-la-Tisa, pe Iza pînă la Strimtura și pe Mara pînă la Giulești. Sigur că bizamii vor intra și pe afluenții acestor riuri, pe cursurile lor inferioare, sau în bălțile apropiate. Am considerat drept barieră pentru bizam cursurile superioare ale riurilor, totuși nu este imposibilă infiltrarea sa și mai departe, fiind vorba de o specie foarte viguroasă. Acest fapt va trebui să fie urmărit în viitor.

3. În depresiunea Maramureșului lipsesc suprafețe mari de apă cu o vegetație abundentă iar riurile au un curs superior sau mijlociu cu căderi de pantă destul de accentuate, condiții ce nu permit înmulțirea excesivă a animalului. Din acest motiv, prezența lui nu constituie nici un pericol din punct de vedere economic.

² Maramureșul istoric – raioanele Sighet și Vișeu

BIBLIOGRAFIE

1. Almășan H. – În problema bizamului. „Vînătorul și Pescarul Sportiv”, nr. 1, p. 8–10, 1959.
2. Andone Gh. – Bizamul (*Ondatra zibethica* L.) în Delta Dunării „Revista Pădurilor”, nr. 2, 1959, p. 100–104.
3. Comșia A. – Un aspect nou în fauna noastră, „Vînătorul și Pescarul Sportiv”, 1954, nr. 12, p. 3.
4. Cîrnu. – Răspîndirea bizamului „Vînătorul și Pescarul Sportiv”, 1956, nr. 3, p. 16–18.
5. Firu I. – Cu privire la bizam „Vînătorul și Pescarul Sportiv”, 1956, nr. 9, p. 2.
6. Grossu Al., Nadra E. – Fiber zibethicus în România 1946, „Rev. Geogr. I.C.G.R.” III, nr. 4, p. 363–367.
7. Pașcovich S. – Aria de răspîndire a șobolanului-bizam în țară și perspectivele înmulțirii lui viitoare „Revista Pădurilor”, nr. 9, 1954, p. 426–428.
8. Marcheș G. – Despre cîteva rozătoare din țara noastră „Ocotirea Naturii”, 1956, nr. 2, p. 65–91.
9. Marcheș G. – Problema bizamului (*Ondatra zibethica* L.) „Ocotirea Naturii”, 1960, nr. 5, p. 71–103.
10. Rudescu L. – Noi contribuții în problema bizamului „Revista „Vînătorul și Pescarul Sportiv”, 1956, nr. 6, p. 15.